

melko selvästi. Raati pyrki painottamaan ratkaisuisiaan sekä kirjoitusten omakohtaisuutta ja omaperäisyyttä, lopulliseen ratkaisuun vaikutti myös ilmaisen kyykykyys. Voittaja-ratkaisu oli yksimielinen, seuraavista sijoista käytiin jonkin verran keskustelua, lopputulokseen vaikutti myös pyrkimys palkita teemoiltaan ja ilmaisultaan erilaisia kirjoituksia.

Kirjoituksia saapui yhteensä 55. Palkitut kirjoitukset ja kirjoittajat ovat seuraavat:

Yleinen sarja:

I palkinto 1000 euroa

Kirje J.A.Brodskille, Timo-Pekka Veijonen

II palkinto 700 euroa

Kerjäläispojasta Pietarin suurimaksi suutariksi, Heino Häyrinen

III palkinto 400 euroa

Gateway-Pietari, Mikko Tawast

Lisäksi päätettiin varata mahdollisuus julkaista seuraavat kirjoitukset jotka jakoivat neljännen sijan:

Elämää toisaalla, Pentti Stranius
Viha-rakkauskirjeitä päivänsankarille, Anna Laine

Nousevat sillat, Jouni Kokkonen
Ikuisuus haisee naftalle, Kari Tikka

Minun Pietarini, Eila Kilpelä

Koulusarjat:

Pietari kymmenen tuntemaani vuotta, Niko Vähäkuopus (9 lk)
Sankarikaupunki nimeltään Leningrad, Teemu Metsäpelto (lukio)

Itälaajentumisen haasteet Baltiassa

Suomen Pankin Siirtymätalouksen tutkimuslaitos järjesti Baltian maita ja niiden tulevaa EU-jäsenyyttä käsittelevän yleisöseminaarin 18.11.2002 Säätytalolla Helsingissä. Seminaarissa keskusteltiin itälaajenemisen haasteista ja mahdollisuuksista niin EU:n, hakijamaiden kuin yritystenkin kannalta. Lisäksi tarkasteltiin Baltian maiden taloustilannetta verrattuna EU-maihin. Ajankohdainen teema oli houkutelutt paikalle monilukuisen joukon paitsi tutkijoita ja virkamiehiä, myös ilahduttavan paljon yritysedustajia.

Seminaarin avasi pankinjohtaja Sinikka Salo Suomen Pankista puheenvuorollaan EU:n integraatiosta ja itälaajentumisen haasteista sekä uusien jäsenmaiden että EU:n kannalta. EU:n osalta haasteet koskevat ennen kaikkea sisäistä päätöksentekoa ja sen uudistamista siten, että suuremmassa ja heterogeenisemmassa EU:ssa päätöksenteko on tehokasta ja demokraattista. Uusien jäsenmaiden kannalta tärkeämpi haaste liittyy niiden instituutioihin ja lainsäädännön toimeenpääntöön. Salo kiitteli Baltian maiden johdonmukaista politiikkaa hyvän ympäristön luomisesta taloudelliselle toiminnalle. Hallitusten vaihdoksista huolimatta talouspolitiikka, lainsäädäntö ja instituutioiden kehittäminen on jatkunut pitkäjänteisesti. Vaikka oman valutan käyttöönotto sujui kaikissa Baltian maissa mallikkaasti, Salo hieman jarrutteli Baltian maiden intoa liittyä Euroopan rahaliittoon. Inflaatiokriteerin ohella etenkin julkisen sektorin pysyvää vakautta koskevan kriteerin täyttämiseen liittyy haasteita, sillä kaikkia siirtymätalouden rakennemuutoksia ei ole vielä täysin viety loppuun. Myös

EU:n jäsenyys itsessään aiheuttaa lisäkustannuksia.

Viron valtionkanslian EU-integraatiotoimiston johtaja Henrik Hololein mukaan Viron EU-jäsenyysneuvottelut ovat edenneet hyvin ja Viro on saanut komission vuosiarvioinneissa hyvät arvostukset. Vaikeimmat neuvottelukohdat ovat olleet energiasektoria, maataloutta ja verotusta koskevat kysymykset. Muun muassa yritysten uudelleen sijoitetun voiton verovapautta vastustettiin EU:n puolelta pitkään. Hololei pohdiskeli myös Viron tulevaisuuden näkymiä mm. julkisen sektorin roolin kannalta. Hänen mukaansa Viron on nyt aika miettiä säilyttääkö se entisen liberaalisen linjansa vai pyrkiikö se lähemmäs pohjoismaista hyvinvointivaltiota. Seminaarin kahvitauolla käydyissä keskusteluissa Hololei esitti kiinnostavan näkemyksen Virossa Suomen kilpailijana EU-jäsenyyden jälkeen. Hänen mukaansa esimerkiksi palveluiden, transitokuljetusten ja tiettyjen käsityötä vaativien teollisuudenalojen osalta Viro tulee olemaan hyvin kilpailukykyinen. Tähän näkemykseen yhtyi ainakin jossain määrin myös seminaarin toisella jaksolla puhunut tutkija Ville Kaitila ETLAsta. Itälaajenemisen myötä kaupanesteet tulevat entisestään alenemaan ja kilpailu kiristymään. Vaikutukset tulevat kuitenkin olemaan hyvin toimialakohtaisia. Kaitilan mukaan kilpailu tulee Suomessa kiristymään lähinnä rakennus- ja kuljetussektorilla sekä mahdollisesti elintarvikektorilla.

Lähetystöneuvos Soili Mäkeläinen-Buhanist Ulkoasiainministeriöstä jatkoi neuvottelutilanteen teemaa käymällä läpi kunkin Baltian maan kohdalla ongelmallisimpia kysymyksiä. EU:n tarjoamat

maaloustuotantokiintiöt ovat kaikille Baltian maille yhteinen tyytymättömyyden aihe. Niiden kasvattamista perustellaan Venäjän 1998 kriisin negatiivisilla vaikutuksilla maataloustuotteiden kauppaan. Lisäksi hakijamaat haluavat nykyisten jäsenmaiden kanssa yhtäläiset maataloustuet heti liittymisensä jälkeen. Tämän puheenvuoron jälkeen seuraneessa keskustelussa Hololei tosin huomautti, että maatalouskysymys ei ole Virolle yhtä merkittävä kuin Latvialle ja Liettualle sektorin koon vuoksi. Tarkasteltaessa kunkin maan neuvottelutilannetta erikseen Mäkeläinen-Buhanistin mukaan Latvia on edennyt neuvotteluissaan hyvin, mutta EU on edelleen huolissaan maan korkeasta korruptiosta. Latviaa onkin kehoitettu uudistamaan hallinto- ja oikeusjärjestelmäänsä korruption voittamiseksi. Myös Kaitila korosti esityksessään korruption olevan suomalaisyritysten mielestä yksi suurimmista liiketoimintaa vaikeuttavista tekijöistä Latviassa. Virossa palavaa kiveä käyttävän energiasektorin liberalisoinnista neuvoteltiin pitkään, kunnes EU myöntyi Viron pyyntöön vuoden 2008 kestävästä siirtymäajasta. Sen sijaan Viron toiveisiin verovapaan kaupankäynnin jatkumisesta EU-maihin suuntautuvilla lautoilla ja laivoilla ei suostuttu, mistä Hololeikin oli pettynyt. Liettuan suurin haaste puolestaan tulee olemaan Ignalinan ydinvoimalan sulkeminen. Ensimmäinen reaktori on tarkoitus sulkea ennen vuotta 2005 ja toinen 2009. Myös venäläisten kauttakululiikenteen järjestäminen Kaliningradiin oli pitkään avoin kysymys, kunnes asiasta saatiin tehtyä periaatepäätös.

Ekonomisti Tuuli Koivu Suomen Pankista loi katsauksen Baltian maiden viime aikaiseen talouskehitykseen. Bruttokansantuote on kaikissa maissa kasvus-

sa ja kasvun ennustetaan jatkuvan 5-6% vauhdilla myös vuonna 2003. Ripeän talouskasvun taustalla on ennen kaikkea vahva kotimainen kysyntä. Palkkojen nousun ja lainanantojen kasvun myötä yksityinen kysyntä on voimistunut. Lisäksi investoinnit etenkin kuljetus- ja viestintäsektorille, kauppaan ja teollisuuteen ovat kasvaneet. Latvian ja Liettuan osalta tilannetta on lisäksi parantanut Venäjän suotuisa talouskehitys. Kaitilan mukaan myös suorien ulkomaisten investointien uusiin jäsenmaihiin odotetaan kasvavan. Julkisen sektorin vaje aletaan vähitellen saada hallintaan etenkin Virossa, mutta myös Latviassa ja Liettuassa. Vaihrotaseen vaje sen sijaan on edelleen huomattavan suuri kaikissa kolmessa maassa. Positiivisesta yleissuuntauksesta huolimatta hakijamaiden ja nykyisten jäsenmaiden välillä vallitsee edelleen huomattava taloudellinen kuilu, kuten tutkimusohjaaja Liikka Korhonen Suomen Pankista muistutti. Henkeä kohden laskettu ostovoimakorjattu bruttokansantuote ylittää hakijamaissa vain noin 40 % EU:n tasosta ja optimistisimpienkin laskelmien mukaan esim. Baltian mailta kuluu yli 30 vuotta ennen kuin ne saavuttavat EU:n tason. Tämähän vain siinä tapauksessa, että niiden BKT kasvaa jatkuvasti 5-6 % vuosivauhtia, eli huomattavasti nopeammin kuin EU:ssa yleensä. Kan-

sainvälisen kasvututkimuksen mukaan kasvuun vaikuttavia tekijöitä ovat mm. suhteellinen asema rikkaimpaan maahan verrattuna, koulutusaste sekä investoinnit. Näistä lähtökohdista katsottuna tilanne on suhteellisen suotuisa lähes kaikissa EU-kandidaattimaissa.

Seminaarin päätti Suomen Pankin Siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen päällikkö Pekka Sutela muistuttamalla mieliin miten heterogeenisiä Baltian maat oikeastaan ovat huolimatta siitä, että niihin usein viitataan yhtenä kokonaisuutena. Seminaari oli erittäin antoisa ja monipuolinen ja käsitellyt aiheet herättivät paljon keskustelua. Yleisö oli erityisen kiinnostunut itälaajenemisen yritystason vaikutuksista, joista esitettiin useita kysymyksiä. Tällä tasolla tutkimus on kuitenkin vielä ollut suhteellisen vähäistä, joten kaikkiin kysymyksiin ei löytynyt vastauksia. Muun muassa Suomen Pankin ja ETLAn tekemän ansiokkaan makrotason tutkimuksen ja Keskuskauppakamarin käytännönläheisempien Baltian maiden ja Puolan liiketoimintaympäristöä koskevien selvitysten lisäksi itälaajenemisen vaikutuksissa esimerkiksi yritysten kansainvälistymisen ja strategioiden kannalta riittää vielä paljon tutkittavaa.

Piia Heliste

NVOY piti vuosikokouksensa

Neuvostoliitossa opiskelleiden yhdistys (NOY) piti 1. helmikuuta 2003 vuosikokouksensa Tampereen Työväentalon tiloissa. Kokouksen asialistalla oli mm. yhdistyksen nimenmuutos, uusien sääntöjen hyväksyminen sekä Moskovassa toukokuussa järjestettävä kansainvälinen opiskeli-

jayhdistysten foorumi.

Yhdistys muutti nimensä paremmin tätä päivää vastaavaksi: se on nyt Neuvostoliitossa ja Venäjällä opiskelleiden yhdistys (NVOY).

Kokouksessa oli paikalla 19 jäsentä – entisiä Moskovian, Leningradin ja Kiovan korkea-